

Galeno annotarunt, cordis corpus vario fibrarum ductu videlicet recto transverso obliquo fibref actum esse, at in corde elixo, aliter se habere deprehenditur fibrarum structura. Omnes enim fibræ in parietib. & septo circulares sunt, quales in sphinctere, illæ vero quæ sunt in lacertilis, secundum longitudinem obliquæ, porrectæ: sic fit dum omnes fibræ simul contractæ sint, ut contingit, & conu ad Basin à lacertulis adductum esse, & parietes in orbe circumclusas, & cor vndiq; contractum esse & ventriculos coarctari, & proinde, cum ipsius actio sit contractio, functionem eius esse sanguinem in arterias protrudere ex stimandum est.

Nec minus Aristoteli de principatu cordis assentiendum, an à cerebro motum & sensum accipiat? an à iecore sanguinem? an sit principum venarum, & sanguinis & huiusmodi? cum qui ipsum redarguere conantur, illud principale argumentum omittunt, aut non intelligunt, quod cor nempe primum subsistens sit, & habeat in se sanguinem, vitam, sensum, motum, antequam aut cerebrum aut iecur facta erant, vel plane distincta apparuerant, vel saltem ullam functionem edere potuerant. Et suis propriis organis ad motum fabricatis, cor, tanquam animal quoddam internum antiquius consistit. Quo primo facto, ab ipso postea fieri, nutrir, conseruari, perfici, totum animal, tanquam huius opus & domicilium, natura voluisset: & cor (tanquam in republ. princeps) penes quem primum & summum imperium ubique gubernans sit. A quo tanquam ab origine in animali, & à fundamento omnis potestas deriuetur, & dependeat.

At amplius circa arterias plurima similiter veritatem hanc illustrent & confirmant, cur arteria venosa non pulsar, cum numeretur inter arterias? aut cur in vena arteriosa pulsus sentitur? quia pulsus arteriarum sanguinis impulsio est.

Cur arteriæ in suæ tunicæ crassitie, & robore tantum à venis differant, quia sustinent imperum impellentis cordis, & prorumpentis sanguinis?

Hinc cum natura perfecta nihil facit frustra, & in omnibus est sufficiens quanto arteriæ propinquiore cordi sunt, tanto magis à venis in constitutione differunt, & robustiores sunt, & ligamentosæ magis; in ultimis vero disseminationibus ipsarum, ut manu, pede, cerebro, mesenterio, spermaticis ita constitutione similes sunt, ut oculari tunicarum inspectione, alterum ab altero, internoscere difficile sit. Hoc autem iustis de causis sic se habet, nam quo longius arteriæ distant à corde, eo minore multo, vi, ab ictu cordis per multum spacium refracto, percel-

luntur. Adde quod cordis ictus, & ramulis sufficiens sanguis, quasi partitus imminuitur.

Ad hoc ut ultimæ divisioni solum constitutione, sed & aut non semper edunt, & nlla in quavis particula dilatatus quandoque & tuberculis quandoque non possumus. Vires & frequentes, hoc vni similiter in tenellis & delictis febris in vigore esset, facile

Ex altera parte, quando gitis, sed nec in carpo, aut te pothimia & hystericis sym

Hic ne decipiantur, morum & tumorum carnosorum proflens semper exit ab arteriis non pulsat, pra

Præterea cur vena arteria tunicam habeat, sed cur ramus venis, quam aorta, ratio easum sustinet aorta, quam illa constitutione, quam aorta est, & carne sinistro infirmior, ab habitu corporis & carnitunica, ab illa, quæ aortæ inserviant, & in hominibus sunt habitus, & cor robustum tanto & auriculas, & arteriæ crassitie, robore habentes

Hinc quibus animalibus villis, aut valvulis, pariete tunc quam plurimis generibus venis differunt in tunica

Amplius cur pulmone (ut truncus arteriæ vena